

Обележен Дан 63. падобранске бригаде

НЕБО ТРЕБА ДОЖИВЕТИ

Вредности које су уткане у нишку падобранску бригаду, а пре свега љубав према отаџбини и слободи, храброст, част оружја, нераскидив колектив и јак осећај припадности јединици и убудуће ће бити гарант извршења свих задатака који буду постављени пред војни колектив, достојан Ордена народног хероја и Ордена Светог Саве

Текст и фотографије Зоран МИЛАДИНОВИЋ

Додела Ордена Светог Саве, којим је Свети архијерејски синод Српске православне цркве одликовао нишке падобранце

На свечаности поводом Дана 63. падобранске бригаде одржаној на нишком војном аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић” епископ нишки и војни Арсеније уручио је команданту 63. падобранске бригаде бригадном генералу Ненаду Зонићу Орден Светог Саве другог реда, којим је Свети архијерејски синод Српске православне цркве одликовао нишке падобранце. Додељивањем ордена исписана је још једна страница дуге и славне историје елитне и јединствене јединице Војске Србије. Такође, скренута је пажња јавности на све што су нишки падобранци учинили између прошлогодишњег и овогодишњег обележавања Дана јединице, пре свега у делу унапређења оперативних способности, оспособљености и читавог корпуса успешно реализованих задатака, различитих гађања, приказа и вежби у Србији и иностранству. Дан војних падобранаца, Дан 63. падобранске бригаде и крсна слава јединице Покров Пресвете Богородице обележени су 14. октобра светом архијерејском литургијом, војном свечаношћу и додељивањем награда и признања најистакнутијим појединцима.

РАЂАЊЕ МИТА

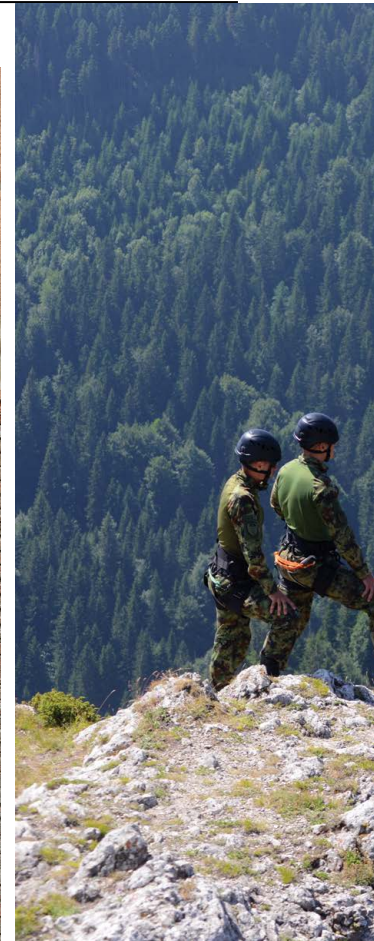
У Нишу ће се често чути да је 63. падобранска бригада препознатљив симбол града, мада је утисак да ова

јединица сваким даном добија на значају и постаје симбол војног падобранства како у Србији, тако и много шире, док је назив падобранац све више синоним за војника, ратника и патриоту. Памти се и да је сам долазак на рад или служење војног рока у 63. падобранску бригаду био изазов посебне врсте и да је та част припала само одабранима, који су долазили из свих крајева некадашње Југославије. Падобранци су од почетка били повезани жељом и вољом да скачу падобранима из плавих висина и учествују у бројним ризичним акцијама, а управо су у таквим околностима с временом постајали повезанији од рођене браће.

Корене падобранског мита треба потражити и у дугој (77 година), легендарној и надасве узбудљивој традицији 63. падобранске бригаде, која почиње крајем Другог светског рата, мада има оних који тврде да војно падобранство у Србији почиње још 1926. године, када је потпоручник Драгутин Долански на војном аеродрому у Новом Саду, са висине од 650 метара, извео први падобрански скок на тлу Србије. Прве падобранске јединице појавиле су се за време Краљевине Југославије, формирањем Експерименталне падобранске школе у Панчеву, али командант 63. падобранске бригаде нема дилему када каже: „Јединица је формирана у ратном вихору 1944. године од добровољаца предвођених поручником Чедомиром Вра-

ОРДЕН СВЕТОГ САВЕ

Високо одликовање Српске православне цркве Орден Светог Саве додељен је 63. падобранској бригади за њену велику улогу у одбрани отаџбине у ратовима деведесетих година прошлог века, посебно у заштити српског народа и његових светиња на Косову и Метохији, као и за залагање њених припадника у уређењу богослужбеног простора у оквиру команде на војном аеродрому у Нишу. Уручујући орден и преносећи благослов и честитке патријарха српског Порфирија, епископ нишки и војни Арсеније посебно је нагласио: „Припадници 63. падобранске бригаде су својом врлином, храброшћу, упорношћу, пожртвованошћу и вештином уздигли име ове славне јединице на пиједестал који реткима припада. Они су одважно корачали стазом између немира и мира и утабали стазу којом данас корачају деца наше отаџбине”. Командант 63. падобранске бригаде бригадни генерал Ненад Зонић се примајући Орден Светог Саве захвалио Богу и Српској православној цркви, која је у припадницима бригаде препознала искрене ратнике за отаџбину, крст часни и слободу златну. Свечаности и уручењу ордена на нишком војном аеродрому присуствовали су начелник Управе за људске ресурсе ГШ ВС бригадни генерал Саво Иришкић, представници команди и јединица Војске Србије, ратни команданти, чланови породица погинулих припадника јединице и припадници Удружења ветерана 63. падобранске бригаде. Свету архијерејску литургију су поред епископа Арсенија служили и епископи тимочки Иларион, пакрачко-славонски Јован и будимљанско-никшићки Методије. Занимљиво је да епископи Иларион, Јован и Методије и сами имају завидна падобранска искуства, која су стекли бавећи се падобранством, припадајући резервном саставу 63. падобранске бригаде или служећи војни рок у том саставу. Снажне везе између Српске православне цркве и 63. падобранске бригаде створене су још 2002. године, када је јединица први пут после Другог светског рата прославила своју крсну славу, на којој је славски колач пресекао благопочивши митрополит црногорско-приморски Амфилохије.

ЗАСТАВА БРАТСТВА

Ветерани 63. падобранске бригаде извели су несвакидашњи подухват када су своју заставу братства пронели широм света. Застава је преношена од руке до руке, обилазила је градове, државе, континенте, прелазила океане, путовала аутомобилом, мотором, глисером, камионом, авионом, вијорила се на Нијагариним водопадима, у леденој Аљасци, далекој Аустралији, да би се након хиљаде и хиљаде пређених километара вратила у Србију. Заставу са натписом „За отаџбину, за друга, за пушку, за војничку и ратничку част – падобранци 63. падобранске бригаде” на пропутовању је пратила и књига у коју су падобрански ветерани широм света уписивали своја сећања и емоције. Застава се са књигом утисака чува у спомен-соби падобранске јединице на нишком војном аеродрому.

нићем, који су се храбро отиснули у непознато и успешно завршили падобранску обуку. Падобрански састав се после рата брзо мења и трансформише, тако да од ваздушно-десантне пешадије постаје „модерна специјална јединица са развијеним способностима за извођење специјалног десанта, уз примену тактике извиђачких и диверзантских дејстава”.

Друга важна година за развој војног падобранства је 1967, јер је тада формирана 63. падобранска бригада са седиштем у Нишу. Безбедносне околности и терористичке активности јасно указују на значај брзопокретних јединица које су оспособљене да делују у дубокој позадини непријатеља, што у великој мери усмерава начин обуке у падобранској бригади.

До нове прекретнице у развоју падобранске јединице долази појавом падобрана типа „крило” крајем седамдесетих и почетком осамдесетих година, који су омогућили специјалне десанте и спуштање веће групе падобранаца са великих висина на терене малих димензија. Припадници бригаде храбро су се суочили са свим променама, бројним изазовима и тешкоћама, доказали и у миру и у рату, тако да су не само заузели престижно место међу специјалним јединицама Војске Србије већ су постали прави пример отпора, професионализма и војничке части.

– Наша јединица се прва отиснула у одбрану отаџбине када су почели ратови на просторима бивше Југославије. Увек смо се ангажовали тамо где је најтеже, у одбрани аеродрома Церљке, Земуник, Мостар и Бихаћ, борбама око Кошара и Јуника на Косову и Метохији 1998. и 1999. године или при уласку у Копнену зону безбедности. Бригада је одликована Орденом народног хероја за заслуге у одбрани отаџбине и исказану храброст. Ангажовањем јединице у рату на најтежим задацима, а и у миру на реализацији падобранских скокова и најсложеније обуке, створен је небески строј наших погинулих припадника, који су жртвовали свој живот за вољену отаџбину. Ми зато негујемо јединствен од-

нос са породицама погинулих, а са нашим ветеранима учествујемо у хуманитарним акцијама како бисмо помогли нашим повређеним, рањеним и социјално угроженим припадницима – истиче генерал Зонић.

ЖИВОТ УЗ ПАДОБРАН

Падобранска бригада је током три четвртине века трајања и рада мењала назив, организациону структуру и локацију размештаја, трансформисала се, добијала ново наоружање и опрему. Чуђење јавности је, ипак, изазвала организацијска промена из 2006. године, када је 63. падобранска бригада преформирана у 63. падобрански батаљон у саставу тада новоформиране Специјалне бригаде. Говорило се да свођење херојске бригаде на ниво батаљона представља праву историјску неправду и да је бригада заправо

ПАДОБРАНСКИ ВИШЕБОЈ

На војном аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић” и у ширем рејону стрелишта „Међа” почетком октобра одржан је Падобрански вишебој јединица специјалне намене, двадесет први по реду. У конкуренцији 36 такмичара, разврстаних у шест екипа, победили су припадници прве чете 63. падобранске бригаде или је можда боље рећи да је победило знање, вештина, снажљивост и истрајност свих учесника који су се на четвородневном такмичењу надметали у 14 дисциплина на стази дугој тридесет километара. Падобрански вишебој је несумњиво најнапорније и најсвестраније војничко-спортско такмичење у Србији, које уједно представља и својеврсну проверу и потврду оспособљености специјалних јединица Војске Србије.

кажњена због своје славне ратне прошлости. Старо име и статус враћени су одлуком председника Републике Србије од 21. децембра 2019, тако да је поново формирана 63. падобранска бригада као јединица непосредно потчињена начелнику Генералштаба Војске Србије. Поменута одлука потпуно је у складу са стратегијом националне безбедности и потребом да Србија има снажне, обучене, опремљене и високо мобилне јединице, а рекли бисмо и да је њома 63. падобранска бригада враћена тамо где јој је увек и било место.

– Враћањем статуса бригаде исправљена је неправда, поготово према погинулим припадницима јединице, који су свој живот дали у борбеним дејствима и при извођењу падобранских скокова. Колико је првобитна одлука била неправедна, говори и то да је током четрнаест година, колико је јединица била батаљон, и даље у домаћим и страним медијима, грешком или не, често помињана као 63. падобранска бригада. Повратак у стари статус бригаде има додатну тежину и обавезује нас да оправдамо ukazано нам поверење, тако што ћемо у наредном периоду, трудом и залагањем сваког припадника усавршити себе, самим тим и јединицу, за извршење задатака одбране земље – каже генерал Зонић.

Нишка падобранска бригада данас има четну организацију са извиђачко-диверзантским јединицама, јединицом за борбено трагање и спасавање, падобранским саставом војне полиције специјалне намене и свим другим потребним елементима почев од команде и приштапских јединица, па до позадинаца. Старешине чине половину састава бригаде, док се попуна јединице обавља непрекидно пријемом нових и млађих припадника по принципима добровољности, испуњавања одређених здравствених и психофизичких критеријума и завршетка селективне обуке. Циљ селекције јесте да се изаберу најспособнији, најиздржљивији и најодлучнији, а на том путу чека их основна и виша падобранска обука. Пред њима је обу-

ка која је за посматраче прави празник за очи, а у одређеним тренуцима просто застане дах када се види какве вештине падобранци изводе. Падобранска обука састоји се од преживљавања, пливања, скијања, борења, руковања хладним оружјем, савлађивања водених препрека, летње и зимске алпинистике, антитерористичких акција и гађања из свих могућих оружја, док на све то долазе и садржаји попут скокова на слободно дејство и специјалних десанта. Неописив је осећај када после лупинг-лестви, трамболина и скока са жичаре на полигону дође тренутак да падобранац уђе у авион и изведе први падобрански скок. „Небо треба доживети”, кажу углас нишки падобранци и тврде да је сваки падобрански скок посебна прича и авантура.

– Падобрански скокови су сан многих људи који желе да лебде небеским просторима, али није лако постати падобранац, а поготово не војни падобранац. Обуку није лако ни започети, а камоли завршити, док се каријера војног падобранца заправо може описати као живот уз падобран и уз све ризике и опасности које падобрански скокови, брзи и изненадни напади у позадини противника, извиђачка, препадна и заседна дејства са собом носе – каже заменик команданта 63. падобранске бригаде пуковник Ненад Булатовић.

У КОРАК СА САВРЕМЕНИМ ТРЕНДОВИМА

Припадници падобранске бригаде деценијама уназад постижу врхунске резултате у падобранској обуци захваљујући квалитетном инструкторском кадру, доброј инфраструктури за увежбавање и значајним ресурсима. На нишком аеродрому знање и вештине стакло је више од 35.000 падобранца, док је дефинитивну потврду квалитета обуке у падобранској јединици пружила чињеница да су се те старешине и војници показали на делу и да су се достојно носили са највећим изазовима и искушењима, како у миру, тако и у ратовима на просторима некадашње Југославије. Од командира падобранске чете за обуку капетана прве класе Младена Стаменковића сазнајемо да се у његовој јединици и даље спроводе све врсте уобичајених специјалистичких обука, али да има и нових садржаја попут обучавања за учешће у мултинационалним операцијама, снабдевања јединица из ваздуха

Бригадни генерал
Ненад Зонић
командант

63. падобранске бригаде

Наша јединица се прва оћиснула у одбрану оћајдине када су ћочели ратћови на ћростћорима дивише Југославије. Увек смо се анћажовали ћамоће је најћеже, у одбрани аеродрома Церљке, Земуник, Мосћар и Бихаћ, бордама око Кошара и Јуника на Косову и Мейћохији 1998. и 1999. ћодине или ћри уласку у Којнену зону безбедносћи. Бригада је одликована Ордемом народноћ хероја за заслуге у одбрани оћајдине и исказану храбростћ.

Пуковник
Ненад Булатовић

заменик команданта
63. падобранске бригаде

Падобрански скокови су сан мноћих људи који желе да лебде небеским ћростћранствима, али није лако ћосћаћи ћаодбранац, а ћоћоћово не војни ћаодбранац,

или за помоћ цивилним властима у случају природних непогода и техничко-технолошких и других несрећа.

– Падобранска чета за обуку настоји да држи корак са савременим трендовима у обуци и опремању специјалних падобранских јединица у свету. Током претходних година сарађивали смо и размењивали знања и искуства са падобранским јединицама из Русије, САД, Грчке, Шпаније, Италије и других земаља. Посебно бих издвојио обуку припадника вода инструктора у увежбавању елемената слободног пада падобранца у ваздушном тунелу у Краљевини Шпанији, као и обуку у ВИВО и ВИНО (високо искакање са високим и ниским отварањем) са специјалним падобранским тимовима из Грчке и Кипра – каже капетан Стаменковић.

У падобранској чети за обуку налази се и вод инструктора, који се попуњава најстручнијим и најискуснијим кадром из свих падобранских чета. Подразумева се да инструктори у танчине познају и да су методски оспособљени за извођење и организацију напредних облика падобранске, извиђачко-диверзантске и алпинистичке обуке. Они најчешће имају иза себе на хиљаде падобранских скокова, учешће у ратовима, на стотине вежби и обука, тако да се без икакве сумње може рећи да су постали легенде војног падобранства и да је млађима права част да уче од њих. Инструктор за обуку заставник Иван Митић један је од оних који несребично преноси сва знања и искуства млађим генерацијама и зато му треба веровати када каже: „Падобранска обука је најзахтевнија и најекстремнија обука у Војсци Србије, што од инструктора за обуку захтева велику одговорност и посвећеност послу, док стална модернизација и увођење нових падобранских система тражи континуирано усавршавање припадника вода инструктора, као и стицање нових знања и вештина. Инструктори, с циљем високог нивоа безбедности свих падобранца приликом извршавања задатака, активно учествују у одабиру падобранских средстава и друге специјалне опреме којом се планира опремање бригаде”.

Више пута смо, и са различитих нивоа у падобранској бригади, чули да је учињено много тога на плану опремања јединице савременим средствима новије генерације, како падобранске опреме, тако и у делу

наоружања, оптоелектронских средстава и заштитне опреме. Савремени десантни падобрани ОВП 80.08-1, специјални падобрани типа „крило” УМ-1 америчке производње, поједини делови наоружања, нове униформе и други детаљи говоре да се средства набављају по узору на опрему коју користе сличне јединице у свету.

ПАДОБРАНЦИ ЗНАЈУ ЗАШТО ПТИЦЕ ПЕВАЈУ

Здружено-тактичке и међународне вежбе постале су свакодневица у падобранској бригади, мада треба знати да тај састав и самостално изводи годишње више од четрдесет тактичких вежби, од 500 до 600 програмских гађања и неколико стационарних и покретних логоровања. Не би нас нигде одвело пуко набрајање свих вежбовних активности, али овог пута поменућемо десанте са висина већих од четири хиљаде метара, прелете падобраном на даљинама већим од тридесет километара, скокове на воду, као и скокове у ноћним условима.

Посебан значај имају заједничке вежбе са партнерским војскама из САД, Грчке, Русије, Белорусије и других земаља, како ради размене знања и искустава, тако и ради унапређења нивоа оперативних способности и интероперабилности. Сигурно је да српски падобранци доста тога науче од припадника оружаних снага других земаља на заједничким обукама и вежбама, али и да успешно преносе сопствена знања и искуства која нису мала. Припадници бригаде у мају су учествовали на вежби „Орион 21” у Републици Грчкој, где су увежбавали специјална дејства заједно са старешинама и војницима специјалних јединица Грчке, Израела, Кипра и САД. У јуну су учествовали на вежби „Словенско братство” у Руској Федерацији, на којој је ангажовано око хиљаду војника из Русије, Белорусије и Србије, да би већ у јулу у Србији била одржана вежба „Соко 21”, на којој су осим домаћина из 63. падобранске бригаде учествовали припадници оружаних снага Грчке и Националне гарде Кипра. Билатерална тактичка вежба „Небески мост”, коју су на нишком војном аеродрому и у ширем рејону Лесковца реализовали припадници 63. падобранске бригаде Војске Србије и 173. падобранске бригаде оружаних снага САД, одржана је у септембру. Овог пута српски и амерички падобранци уве-

жбавали су тактике, технике и процедуре приликом десантирања и специфичне задатке који се могу очекивати у операцијама пружања помоћи угроженом становништву и у мултинационалним операцијама подршке миру.

Приказане вежбовне активности сведоче о интензитету и квалитету падобранске обуке, али нас све то и подсећа колико је традиција уткана у све што падобранци данас раде. Падобранци, некадашњи и садашњи, од војника до генерала, повезани су нераскидивим нитима, јер, како кажу, само они знају зашто птице певају. На свечаности у Нишу се по ко зна који пут видело да хомогеност падобранског колектива не важи само за актуелне припаднике јединице већ и за неколико хиљада људи који су се обучавали у бригади и остали трајно везани за њу, вођени паролем: „Једном падобранац, увек падобранац”.

Резерва у падобранској бригади, такође, није обична. Одзив у тој јединици био је већи што су опасности по државу биле веће, а највећи у тренуцима када је требало кренути у борбу. Они су чак једни друге позивали, тако да су се одазивали и они који у том тренутку нису позвани, па су се догађале ситуације да одзив на војни позив у падобранској јединици буде и 130 посто. Удружење ветерана 63. падобранске бригаде зато је готово саставни део падобранске јединице Војске Србије, са којом непрекидно ради на неговању падобранских традиција, док спомен-соба на нишком аеродрому чува славну и драматичну историју бригаде и сећање на погинуле припаднике.

– У нашем раду приоритет ће и даље бити животи и здравље људи, али и хуманост и помоћ онима којима то буде потребно. Светле вредности које су уткане у 63. падобранску бригаду, а пре свега љубав према отаџбини и слободи, храброст, част нашег оружја, нераскидив колектив и јак осећај припадности јединици и убудуће ће бити гарант извршења свих задатака који пред нас буду постављени. Имамо обавезу да наставимо традицију, да градимо јединицу вредну поштовања, Ордена народног хероја, а од сада достојни и Ордена Светог Саве, и да је такву и бољу предамо наредним генерацијама – закључује ову причу о нишким падобранцима бригадни генерал Ненад Зонић. |

Фото-архива 63. падобранске бригаде

ВОЈНИЦИ СА ДВЕ ЗАКЛЕТВЕ

Припадници
63. падобранске бригаде
једну заклетву дају
отаџбини, а другу свом
саборцу, оружју које
их чува, војничкој и
ратничкој части која се
никад не сме погизати.
Падобранска заклетва
настала је 1991. године
на аеродрому „Церкле”
у Словенији. Легендарни
доктор и падобранац
Мирко Ђорђевић
изворни је аутор
падобранске заклетве.

*Падобранска обука
је најзахтевнија и
најекстремнија обука
у Војсци Србије, што
од инструктора
за обуку захтева
велику одговорност и
посвећеност послу, док
стиална модернизација
и увођење нових
падобранских система
иражи континуирано
усавршавање
припадника вода
инструктора, као и
стицање нових знања
и вештина*